

DECIZIE nr. 466 din 16 iunie 2015

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 4 teza întâi și teza a doua din Legea nr. 165/2013](#) privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România

EMITENT • **CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

Publicat în **MONITORUL OFICIAL nr. 596 din 7 august 2015**

Data intrării în vigoare 07-08-2015

Augustin Zegrean	- președinte
Valer Dorneanu	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Puskas Valentin Zoltan	- judecător
Simona-Maya Teodoroiu	- judecător
Tudorel Toader	- judecător
Ionița Cochintu	- magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Carmen-Cătălina Gliga.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 4 din Legea nr. 165/2013](#) privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, excepție ridicată de Ana Zerge (prin mandatar Emilia Zerge) în Dosarul nr. 6.465/111/2012**) al Tribunalului Bihor - Secția a III-a contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 166D/2015.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent referă asupra faptului că părțile Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților și Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor au depus la dosarul cauzei puncte de vedere prin care solicită respingerea excepției de neconstituționalitate, în principal, ca inadmisibilă și, în subsidiar, ca neîntemeiată. De asemenea, menționează că autoarea excepției de neconstituționalitate a depus răspuns la punctul de vedere al părților, note de ședință prin care solicită admiterea excepției și judecarea în lipsă, precum și o cerere de amânare a judecării cauzei ca urmare a faptului că a solicitat instanței de judecată, pe rolul căreia se află soluționarea cauzei, îndreptarea erorii materiale strecurate în încheierea de ședință prin care a fost sesizată Curtea Constituțională, în sensul că instanța de judecată a reținut dispozițiile [art. 4 din Legea nr. 165/2013](#), iar nu dispozițiile [art. 4 teza întâi și teza a doua](#) din această lege.

4. Reprezentantul Ministerului Public, față de cele solicitate de autoarea excepției de neconstituționalitate, apreciază cauza ca fiind în stare de judecată.

5. Curtea respinge cererea de amânare a judecării cauzei, apreciind că aceasta este în stare de judecată, aspectul învederat de autoarea excepției de neconstituționalitate neputând fi circumscris situațiilor reglementate de prevederile [art. 220](#) din Codul de procedură civilă coroborate cu cele ale [art. 14 din Legea nr. 47/1992](#) privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

6. Reprezentantul Ministerului Public arată, pe de o parte, că interpretarea restrictivă pe care o dorește autoarea excepției de neconstituționalitate ar goli de conținut aplicarea unor norme din [Legea nr. 165/2013](#), iar, pe de altă parte, critica privind neretroactivitatea este neîntemeiată, având în vedere că era o situația juridică în curs la data intrării în vigoare a [Legii nr. 165/2013](#). Pentru a vorbi de existența dreptului stabilit anterior, ar trebui să prezinte o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă prin care să constate quantumul menționat și care să impună autoritatea de lucru judecat. Față de cele menționate, pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 4 teza întâi din Legea nr. 165/2013](#), și ca inadmisibilă, în ceea ce privește dispozițiile [art. 4 teza a doua din Legea nr. 165/2013](#), având în vedere jurisprudența Curții Constituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

7. Prin Încheierea din 13 ianuarie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 6.465/111/2012**), Tribunalul Bihor - Secția a III-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 4 din Legea nr. 165/2013](#) privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, excepție ridicată de Ana Zerge (prin mandatar Emilia Zerge) într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cereri prin care se solicită obligarea autorităților la plata sumei stabilite prin raportul de evaluare reprezentând despăgubiri pentru un imobil, precum și obligarea la emiterea deciziei privind titlul de despăgubire.

8. În motivarea excepției de neconstituționalitate autoarea acesteia susține, în esență, că prevederile [art. 4 teza întâi din Legea nr. 165/2013](#) sunt constituționale în măsura în care termenul "nesoluționat" este în sensul că nu cuprinde și cazurile în care calitatea de persoană îndreptățită la despăgubire s-a dobândit printr-o hotărâre definitivă și irevocabilă, dar prin care nu s-a stabilit și cuantumul. Referitor la dispozițiile [art. 4 teza a doua din Legea nr. 165/2013](#), susține că acestea contravin prevederilor constituționale ale art. 15 alin. (2) și [art. 20 alin. \(1\) din Constituție](#), în ceea ce privește aplicarea [Legii nr. 165/2013](#) proceselor aflate pe rolul instanțelor la data intrării în vigoare a acestei legi. De asemenea, consideră că, în speța de față, sunt aplicabile prevederile [Legii nr. 10/2001](#) și ale [Legii nr. 247/2005](#).

9. Tribunalul Bihor - Secția a III-a contencios administrativ și fiscal opinează în sensul că dispozițiile criticate nu sunt în contradicție cu exigențele impuse de art. 15 alin. (2) și art. 20 din Constituție. Faptul că legiuitorul a intervenit printr-un act normativ nou asupra modalităților de acordare a despăgubirilor nu este de natură a avea caracter retroactiv. Totodată, prin măsurile adoptate, dispozițiile [Legii nr. 165/2013](#) nu aduc atingere dreptului de acces la instanță și nici dreptului la un bun în sensul art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenție.

10. Potrivit dispozițiilor [art. 30 alin. \(1\) din Legea nr. 47/1992](#), încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

11. Avocatul Poporului apreciază că, în ceea ce privește pretinsa retroactivitate a normelor supuse controlului de constituționalitate, aceasta poate fi reținută, iar dispozițiile [art. 4 teza întâi din Legea nr. 165/2013](#), cu modificările și completările ulterioare, sunt constituționale numai în măsura în care noile prevederi nu se aplică cererilor formulate și depuse, în termen legal, la entitățile investite de lege, nesoluționate până la data intrării în vigoare a acestei legi, în care instanțele s-au pronunțat irevocabil/definitiv asupra calității de persoane îndreptățite și asupra întinderii dreptului de proprietate. Referitor la celelalte critici, precizează că acestea nu pot fi reținute.

12. Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, punctul de vedere al Avocatului Poporului, notele scrise depuse, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și [Legea nr. 47/1992](#), reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale [art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992](#), să soluționeze prezenta excepție.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum reiese din încheierea de sesizare, îl constituie dispozițiile [art. 4 din Legea nr. 165/2013](#) privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 278 din 17 mai 2013. Din examinarea motivării autoarei excepției de neconstituționalitate, Curtea observă însă că aceasta critică doar prevederile [art. 4 teza întâi și teza a doua din Legea nr. 165/2013](#), care au următorul cuprins: "Dispozițiile prezentei legi se aplică cererilor formulate și depuse, în termen legal, la entitățile investite de lege, nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi, cauzelor în materia restituirii imobilelor preluate abuziv, aflate pe rolul instanțelor (...)".

15. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții legale sunt invocate dispozițiile constituționale ale art. 15 alin. (2) potrivit căruia "Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile." și ale art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului. De asemenea, menționează prevederile art. 6 privind dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că, astfel cum reiese din dosarul cauzei, autoarea excepției de neconstituționalitate nu dorește aplicarea dispozițiilor [Legii nr. 165/2013](#), considerând că îi sunt aplicabile prevederile [Legii nr. 10/2001](#) și ale [Legii nr. 247/2005](#), fiind nemulțumită de modalitatea de acordare a despăgubirilor stabilită prin [Legea nr. 165/2013](#). Astfel, solicită emiterea deciziei privind titlul de despăgubire pentru suma de 642.875 RON sau o sumă actualizată la nivelul lunii emiterii deciziei, conform legilor anterioare intrării în vigoare a [Legii nr. 165/2013](#), respectiv conform [art. 10 alin. \(8\) și alin. \(9\) din Legea nr. 10/2001](#), potrivit cărora "(8) Valoarea corespunzătoare a construcțiilor preluate în mod abuziv și demolate se stabilește potrivit valorii de piață de la data soluționării notificării, stabilită potrivit standardelor internaționale de evaluare în funcție de volumul de informații puse la dispoziția evaluatorului. (9) Valoarea terenurilor, precum și a construcțiilor nedemolate preluate în mod abuziv, care nu se pot restitui în natură, se stabilește potrivit valorii de piață de la data soluționării notificării, stabilită potrivit standardelor internaționale de evaluare." [[art. 10 alin. \(8\) și alin. \(9\) din Legea nr. 10/2001](#)]. Așadar, autoarea excepției de neconstituționalitate urmărește prin constatarea neconstituționalității celor două teze ale [art. 4 din Legea nr. 165/2013](#) exceptarea cauzei sale din sfera de aplicare a acestei legi. În aceste condiții, Curtea constată îndeplinite condițiile de admisibilitate în ceea ce privește legătura prevederilor criticate cu soluționarea cauzei.

17. În acest context, Curtea reține că [Legea nr. 10/2001](#) reglementează dreptul la măsuri reparatorii, în natură sau prin echivalent, iar în ceea ce privește natura măsurilor reparatorii prin echivalent, [Legea nr. 10/2001](#) nu prevede decât că acestea pot consta în compensarea cu alte bunuri sau cu despăgubiri care vor fi acordate în condițiile [legii speciale, sens în care a fost adoptată Legea nr. 247/2005](#) și, ulterior, [Legea nr. 165/2013](#).

18. De altfel, în jurisprudența sa referitoare la unele dispoziții din [Legea nr. 165/2013](#), Curtea a observat că actul normativ examinat a fost adoptat de legiuitor ca urmare a pronunțării de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului a Hotărârii-pilot din 12 octombrie 2010 în Cauza Maria Atanasiu și alții împotriva României prin care a fost reținută în sarcina statului român obligația implementării unor proceduri simplificate și eficiente, întemeiate pe măsuri legislative și pe o practică judiciară și administrativă coerentă, precum și obligația adoptării unor reguli de procedură clare și simplificate, care să acorde sistemului de despăgubiri o previzibilitate sporită. Curtea a reținut, de asemenea, că prin hotărârea-pilot menționată a fost lăsată însă statului român o largă marjă de apreciere în privința mijloacelor prin care să îndeplinească obligațiile juridice impuse și să garanteze respectarea drepturilor patrimoniale sau să reglementeze raporturile de proprietate avute în vedere (a se vedea, în acest sens, [Decizia nr. 269 din 7 mai 2014](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 513 din 9 iulie 2014).

19. De asemenea, Curtea a reținut că este aplicabil principiul *tempus regit actum*, fiind normal ca modalitatea de calcul al despăgubirilor să se supună regulilor în vigoare la data acordării lor prin decizie a autorității abilitate. Astfel, este firesc ca obligația emiterii titlurilor de despăgubire stabilite prin hotărâri judecătorești definitive și irevocabile la data intrării în vigoare a [Legii nr. 165/2013](#) să fie executată în condițiile noii legi, aceasta fiind tocmai expresia concretă a principiului *tempus regit actum* și a principiului aplicării imediate a legii noi (a se vedea [Decizia nr. 715 din 9 decembrie 2014](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 116 din 13 februarie 2015).

20. Față de cele prezentate, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 4 teza întâi din Legea nr. 165/2013](#) privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România este neîntemeiată.

21. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 4 teza a doua Legea nr. 165/2013](#), Curtea constată că aceasta este inadmisibilă, întrucât autoarea excepției de neconstituționalitate invocă neconstituționalitatea acestor dispoziții legale fără însă a indica și prevederile legale cuprinse în acest act normativ incidente în soluționarea litigiului aflat pe rolul instanței de judecată, în cadrul căruia a fost ridicată excepția de neconstituționalitate. Or, Curtea, în jurisprudența sa, a statuat că, având în vedere existența unor proceduri diferite de restituire, în cadrul cărora pot fi incidente atât dispoziții cu caracter procedural, cât și dispoziții cu caracter substanțial, cuprinse în [Legea nr. 165/2013](#), cu modificările și completările ulterioare, analiza constituționalității prevederilor [art. 4 teza a doua](#) cuprinsă în acest act normativ, potrivit cărora "Dispozițiile prezentei legi se aplică (...) cauzelor în materia restituirii imobilelor preluate abuziv, aflate pe rolul instanțelor (...) la data intrării în vigoare a prezentei legi", nu poate fi disociată de indicarea expresă a prevederilor legale cuprinse în acest act normativ, incidente în soluționarea litigiului aflat pe rolul instanței de judecată, în cadrul căruia a fost ridicată excepția de neconstituționalitate (a se vedea, în acest, spre exemplu [Decizia nr. 177 din 1 aprilie 2014](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 455 din 23 iunie 2014).

22. Pentru considerentele expuse, în temeiul [art. 146 lit. d\)](#) și al [art. 147 alin. \(4\)](#) din Constituție, precum și al [art. 1-3](#), al [art. 11 alin. \(1\) lit. A. d\)](#) și al [art. 29 din Legea nr. 47/1992](#), cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Ana Zerge (prin mandatar Emilia Zerge) în Dosarul nr. 6.465/111/2012**) al Tribunalului Bihor - Secția a III-a contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile [art. 4 teza întâi din Legea nr. 165/2013](#) privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

2. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 4 teza a doua din Legea nr. 165/2013](#) privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, excepție ridicată de aceeași autoare în același dosar al aceiași instanțe.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Bihor - Secția a III-a contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 16 iunie 2015.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,

Ionita Cochinu